

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 21 februari 1922 kl 1 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av § 19 riksdagsordningen.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 95, hemställer herr *Vennerström*, att riksdagen måtte såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till ändrad lydelse av § 19 riksdagsordningen:

»Till ledamöter i andra kammaren kunna endast utses män och kvinnor, som äga valrätt inom riket».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Förslag om upphävande av det s. k. bostadsbandet vid val till riksdagens andra kammare hava varit föremål för riksdagens behandling vid de tre sista lagtima riksdagarna, men vid alla tillfällen blivit avslagna av båda kamrarna. Vid 1921 års riksdag avstyrktes förslaget av konstitutionsutskottet och avslogs av första kammaren utan votering och av den andra med 139 röster mot 61. Såsom skäl för bostadsbandets bibehållande har man, såsom av 1921 års konstitutionsutskott framhölls, i huvudsak anfört följande:

*Utskottets
yttrande.*

I ett land som vårt med så betydande geografisk utsträckning och så vitt skilda förhållanden i olika bygder är det av synnerlig vikt, att personer med ingående kännedom och erfarenhet om förhållandena i rikets olika delar hava säte i riksdagen. Till främjande av detta önskemål har bostadsbandet utan tvivel medverkat. Om tidigare några olägenheter av detsamma kunna hava förekommit — varom meningarna kunna vara delade — hava dessa i varje fall numera blivit väsentligt förminskade genom införande av det proportionella valsättet och valkretsarnas förändring från enmansvalkretsar till valkretsar med flera representanter. Införandet av gemensam valdag kommer åter givetvis att motverka den möjlighet till förflyttning av representanter från en ort till en annan, som förslagets anhängare mena skulle bli en fördel av bostadsbandets upphävande.

Däremot skulle förslagets genomförande säkerligen leda till en ytterligare allt annat än önskvärd mekanisering av valarbetet och till ett skarpare betonde däri av politiska partisynpunkter. Beaktas bör ock, att bland valmännen icke någon önskan kommit till synes om förslagets genomförande.

Dessa skäl äga enligt utskottets mening fortfarande full giltighet; deras betydelse framgår också därav, att riksdagens båda kamrar senast 1921, första kammaren utan votering och den andra med stor majoritet, avslagit förslag om bostadsbandets avskaffande. Utskottet vill till de anförda skälen endast tillägga, att genom den 1921 genomförda valkretsförstoringen vid val till riksdagens andra kammare de olägenheter, som bostadsbandet förut i vissa fall till äventyrs kunnat orsaka, ytterligare förlorat i betydelse.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 februari 1922.

På konstitutionsutskottets vägnar:

SAM. CLASON.

Närvarande: herrar Clason, G. A. Strömberg, Ljunggren), Reuterskiöld, von Geijer, Lyberg, Larsén, N. J. M. Svensson, Almqvist, Pauli, Sävström, Magnusson i Tumhult*), Jansson i Edsbäcken, Vennerström*), Borg, K. A. Westman, Bäckström, Andersson i Igelboda, Persson i Fritorp och Gustafson i Kasenberg.*

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Ljunggren, Lyberg, Larsén, Almqvist, Pauli, Sävström, Borg* och *Andersson* i Igelboda, som ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen i anledning av motionen ville i skrivelse till Konungen anhålla om utarbetande och framläggande för riksdagen av förslag till sådana ändringar av riksdagsordningen, att det s. k. bostadsbandet vid val till andra kammaren avskaffas.